

การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนครุประชาสรรค์

อำนาจ หุ่่มรีน¹ และ พรทิพย์ ไชยโส²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตในประเด็นของอำนาจจำแนก ความตรงตามทฤษฎี ความตรงตามสภาพ และความเที่ยง 2) สร้างเกณฑ์สำหรับแปลความหมายผลคะแนน และ 3) สร้างคู่มือการใช้แบบวัดที่สร้างขึ้น การสร้างแบบวัดทักษะชีวิต มีขั้นตอนดังนี้ (1) กำหนดโครงสร้างและนิยาม องค์ประกอบของแบบวัดทักษะชีวิตตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ คือ การ ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับ อารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (2) สร้างแบบวัดทักษะชีวิตแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ (3) ตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านนำมาแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และครูโรงเรียนครุประชาสรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 เพื่อตรวจสอบอำนาจจำแนก ความตรงตามทฤษฎี ความตรงตามสภาพ และความเที่ยง (4) สร้างเกณฑ์แปลความหมายผลคะแนน และตรวจสอบ คุณภาพโดยการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ (5) สร้างคู่มือการใช้แบบวัดทักษะชีวิตและตรวจสอบคุณภาพโดยการ ทดสอบความเป็นปรนัยโดยครูประจำชั้น ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบวัดทักษะชีวิตมีความตรงตามทฤษฎีโดยมี สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบและระหว่างคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบกับคะแนน รวมทั้งหมด .21-.54 และ .65-.81 ตามลำดับและนักเรียนมีคะแนนหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตมีคะแนนสูง กว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม มีความตรงตามสภาพโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบวัดทักษะชีวิต และแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตเป็น .90 มีค่าอำนาจจำแนก .28-.75 มีค่าความเที่ยง .88 2) เกณฑ์สำหรับแปล ความหมายผลคะแนนจากแบบวัดทักษะชีวิตมี 4 ระดับได้แก่ ทักษะชีวิตระดับต่ำ ปานกลาง สูงและสูงมาก ซึ่งมี คะแนนอยู่ในช่วง 0-15, 16-23, 24-31 และ 32-40 ตามลำดับ และ 3) คู่มือการใช้แบบวัดทักษะชีวิตมีความเหมาะสม อ่านเข้าใจง่าย เหมาะสำหรับนำไปบริหารการวัดทักษะชีวิต

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต แบบวัดทักษะชีวิต มัธยมศึกษาตอนปลาย

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² อาจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. 08-9565-0823 อีเมล: kruamnatt@yahoo.co.th

A Construction of Life Skills Test for Mathayomsuksa 4-6 Students in Kuruprachasan School

Amnat Rumruen^{1*} and Porntip Chaiso²

Abstract

The objectives of this research were 1) to construct and review the test quality about discrimination index, construct validity, concurrent validity, and reliability, 2) to construct criterions for score interpretation, 3) to construct manual of the test. The life skills test for Mathayomsuksa 4-6 Students have been constructed through following steps, including; 1) Defined the structure and the definition of life skills from Office of The Basic Education Commission. There were 4 components; awareness and esteem themselves and others, critical thinking, decision and creative coping, emotion and stress coping, and how to make relationship with others., 2) Constructed 4 multiple choices of life skills test. That consisted of 40 items. 3) Reviewed the construct validity by 5 experts, modified and tried out the test to analyze in discrimination index, construct validity, concurrent validity and reliability; 4) Constructed the criterions for score interpretation and analyzed the quality of the criterions experts. 5) Constructed the manual of life skills test and checked the quality by classroom teachers. The research results revealed that: 1) The life skill test had construct validity. Correlation coefficients between each component; and between each component and total score were .21-.54 and .65-.81 respectively, after joined life skills developed activities founded that the scores of students were higher than before joined the activities, concurrent validity coefficients between student scores from the test and the observation form were .90, the item discrimination index were in the range of .28-.75, the reliability of the test was .88, 2) The criterions for score interpretation of life skills test were in four levels: low, medium, high and very high with ranging scores from 0-15, 16-23, 24-31 and 32-40 respectively. 3) The manual for the life skills test was suitable and easy understand to administer the test.

Keywords: Life Skills, Life Skills test, Secondary Level

---

¹ Master Program Student, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University

² Lecturer, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University

* Corresponding Author Tel. 08-9565-0823 E-mail: kruamnatt@yahoo.co.th

1. บทนำ

สภาพสังคมในทศวรรษใหม่เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหลอหลอมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคนที่ยุคคนในสังคมจะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจาร์ณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากนี้เองได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้งด้านการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก เมื่อนักเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วอาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครูจึงต้องจัดกระบวนการเรียนที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกัน [1] ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะหนึ่งที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกนึกคิด ให้รู้จักสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล รู้จักจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสมปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น สามารถป้องกันตัวเองในภาวะคับขันและจัดการกับชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคม [2] ซึ่งเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีทักษะชีวิตเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตนั้นเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปลอดภัยและมีความสุข [3] เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้มีการพัฒนาทักษะชีวิตไว้ในนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยกำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่าง

สร้างสรรค์ มีทักษะในการจัดการกับอารมณ์และความเครียด รู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ด้วยการจัดการเรียนการสอนทักษะชีวิต บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การมีทักษะชีวิตตามความคาดหวังของหลักสูตรตามช่วงวัยในแต่ละชั้นปีดังนี้ ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้จักตนเอง มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก และจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัว รักและเห็นคุณค่าในตนเอง ภาคภูมิใจ เชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นให้มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต มีจิตอาสา บอกรักและหลีกเลี่ยงสถานการณ์คับขัน และทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานของประชาธิปไตย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นให้มีความสามารถในการปรับเป้าหมาย แผนและทิศทางการดำเนินชีวิตสู่ความสำเร็จ วางตัวและกำหนดท่าทีได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ประเมิน และสร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตของตนเอง [4]

จากนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนดังกล่าว จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ครอบคลุมทั้ง 8 สาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะตามนโยบายของสถานศึกษาซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ทุกองค์ประกอบของทักษะชีวิต [3] โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในปีการศึกษา 2557 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,605 คน โดยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 916 คน และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 689 คน โรงเรียนดำเนินการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียนโดยใช้วิธีการสอดแทรกทักษะชีวิตไปพร้อมๆ กับการเรียน การสอนใน 8 สาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน และจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตในช่วงโฮมรูม แนะแนว และสาธารณประโยชน์โดยครูประจำชั้น

สำหรับการวัดและประเมินทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใช้วิธีการสังเกตของครูประจำชั้นโดยแบบสังเกต ในระหว่างการจัดกิจกรรม และใช้แบบวัดทักษะชีวิตดำเนินการวัดทักษะชีวิตนักเรียนในช่วงปลายปีการศึกษาโดยคณะกรรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต ซึ่งแบบสังเกต และแบบวัดทักษะชีวิตในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่วัดในองค์ประกอบทักษะชีวิตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผู้สร้างและพัฒนาคุณภาพแบบวัดทักษะชีวิตขึ้นมาหลายฉบับ ส่วนการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยครูประจำชั้นในระหว่างการเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยใช้แบบสังเกตที่ครูประจำชั้นแต่ละท่านสร้างขึ้น ซึ่งเครื่องมือดังกล่าว ยังไม่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ยังไม่มีการทำให้เป็นมาตรฐานและกระบวนการวัด ทักษะชีวิตของครูประจำชั้นแต่ละท่านยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน [5] ประกอบกับยังขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพมาใช้วัดทักษะชีวิตโดยภาพรวมของนักเรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษา และขาดเกณฑ์การแปลความหมายผลคะแนนที่ได้จากการวัด ผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้น

ในการสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการสร้างตามองค์ประกอบทักษะชีวิตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ครูประจำชั้นและคณะกรรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียน นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวัดทักษะชีวิตในภาพรวมเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา และวัดทักษะชีวิตนักเรียนรายบุคคลในระหว่างดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อวินิจฉัยทักษะชีวิตของนักเรียนว่ามีทักษะชีวิตในองค์ประกอบใดอยู่ในระดับต่ำซึ่งจะนำไปเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างในปีการศึกษาถัดไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตในประเด็นของอำนาจจำแนก ความตรงตามทฤษฎี ความตรงตามสภาพและความเที่ยง

2.2 เพื่อสร้างเกณฑ์สำหรับแปลความหมายผลคะแนนจากแบบวัดทักษะชีวิต

2.3 เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดทักษะชีวิต

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีขั้นตอนดังนี้

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต

3.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต และการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต

3.3 กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่จะนำมาสร้างแบบวัด ได้แก่ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

3.4 กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะชีวิตในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

3.4.1 การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การที่นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความถนัดความสามารถ และจุดเด่นจุดด้อยของตนเองเข้าใจ ความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

1) ค้นพบความถนัด ความสามารถ บุคลิกภาพ และจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง

2) มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น

3) มีความเชื่อมั่น และภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น

4) รัก เห็นคุณค่า และเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

5) มีทักษะในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการประสบความสำเร็จ

3.4.2 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การที่นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์

วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

- 1) สามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรอง และรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลง
- 2) สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ
- 3) มองโลกในแง่ดี มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
- 4) มีทักษะในการแสวงหาข้อมูล และใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์
- 5) ประเมินและสร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตของตนเอง

3.4.3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง การที่นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ทำความเข้าใจ และรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายหลีกเลี่ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ไม่ดี ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

- 1) ประเมินและรู้เท่าทันสภาวะอารมณ์ของตนเอง และผู้อื่น
- 2) จัดการความขัดแย้งต่างๆ ด้วยวิธีที่เหมาะสม
- 3) วิเคราะห์สาเหตุของความเครียดของตนเอง และผู้อื่น
- 4) คลายเครียดด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์
- 5) สร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น

3.4.4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การที่นักเรียนสามารถวิเคราะห์ เข้าใจมุมมอง อารมณ์ความรู้สึกของตนเอง รับผิดชอบต่อความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับผิดชอบต่อความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังนี้

- 1) ปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสี่ยงเตือนเพื่อน ให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง
- 2) แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้
- 3) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตยและปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม
- 4) มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น
- 5) สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก

3.5 กำหนดผังโครงสร้างแบบวัดทักษะชีวิตตามกรอบแนวคิดของนิยามเชิงปฏิบัติการ

3.6 สสำรวจประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ด้านการเรียน การดำเนินชีวิตในโรงเรียน ที่บ้าน และในสังคม ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนครูประชาสรรค์โดยวิธีการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อนำมากำหนดสถานการณ์ในข้อคำถาม

3.7 เขียนข้อคำถามตามผังโครงสร้างแบบวัดที่กำหนดเป็นแบบอัตนัย แล้วนำไปสำรวจคำตอบจากนักเรียน นำมาสร้างตัวเลือกในแบบวัดทักษะชีวิต และสร้างข้อรายการพฤติกรรมในแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิต

3.8 จัดข้อกระทงที่สร้างขึ้นเข้าฉบับ เขียนคำชี้แจงในการตอบ ตัวอย่างการตอบแบบวัด และตัวแบบวัดให้มีรูปแบบเหมาะสมกับการบริหารการวัดทักษะชีวิต นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจเพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3.9 นำข้อกระทงที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วยด้านจิตวิทยา 1 ท่าน ด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน และด้านทักษะชีวิต 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีเชิงเหตุผล คัดเลือกข้อกระทงที่มีดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป

3.10 ตรวจสอบคุณภาพรายข้อในประเด็นของอำนาจจำแนกโดยนำแบบวัดแบบกำหนดสถานการณ์เลือกตอบไปบริหารการสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนครูประชาสรรค์ ปีการศึกษา 2557 ระดับชั้นละ 20 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก นำผลคะแนนมาวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล

3.11 รวบรวมข้อกระทงที่มีอำนาจจำแนกเข้าเป็นแบบวัดทักษะชีวิตฉบับสมบูรณ์ จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อกระทงในพฤติกรรมบ่งชี้ละ 2 ข้อ รวมเป็นองค์ประกอบละ 10 ข้อ นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนครูประชาสรรค์ ระดับชั้นละ 5 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา และเวลาที่ใช้ในการตอบแบบวัด

3.12 ตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีด้วยวิธีการตรวจสอบความสัมพันธ์ภายในของแบบวัดทักษะชีวิต โดยนำแบบวัดทักษะชีวิตไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นละ 10 คน รวม 30 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบ และคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบกับคะแนนรวมทั้งฉบับตามวิธีของเพียร์สัน

3.13 ตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีด้วยวิธีการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มศึกษา กลุ่มเดียววัดก่อนและหลังเสริมสร้างทักษะชีวิต กลุ่มทดลองได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 36 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากเป็นนักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามา และเป็นนักเรียนที่ยังไม่ผ่านการเสริมสร้างทักษะชีวิตในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการวัดก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต และหลังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต โดยใช้สถิติ t-test dependent ที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.14 ตรวจสอบความตรงตามสภาพ โดยการนำแบบวัดทักษะชีวิตไปบริหารการสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นละ 10 คน รวม 30 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการตอบแบบวัดทักษะชีวิตของนักเรียนกับคะแนนจากการสังเกตของครูประจำชั้นตามวิธีของเพียร์สัน

3.15 ตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัดทักษะชีวิตโดยนำแบบวัดไปบริหารการวัดทักษะชีวิตนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนครูประชาสรรค์ จำนวน 315 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร KR-20

3.16 สร้างเกณฑ์สำหรับแปลความหมาย ผลคะแนน และตรวจสอบคุณภาพโดยนำเกณฑ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาถึงความเหมาะสมของจำนวน

ระดับของทักษะชีวิต และช่วงคะแนนในแต่ละระดับปรับปรุงเกณฑ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.17 สร้างคู่มือการใช้แบบวัดทักษะชีวิตจากประสบการณ์ในการนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนโดยใช้สำนวนภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย ตรวจสอบคุณภาพในประเด็นของความเป็นปรนัยของคู่มือโดยวิธีสอบถามผลการศึกษาคู่มือและการนำไป บริหารการวัดทักษะชีวิตของครูประจำชั้น จำนวน 2 ท่าน

4. ผลการวิจัย

4.1 แบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วยข้อคำถามซึ่งเป็นสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของนักเรียน และตัวเลือกซึ่งเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงต่อสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น จำนวน 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง กำหนดการให้คะแนนเป็นตอบถูกได้ 1 คะแนนและตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 10 ข้อในแต่ละองค์ประกอบ รวมทั้งฉบับ 40 ข้อ

4.2 คุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต

4.2.1 ความตรงตามทฤษฎีเชิงเหตุผลโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมีความเห็นตรงกันว่า กรอบแนวคิดในการนิยามเกี่ยวกับทักษะชีวิต ผังโครงสร้างแบบวัด คำชี้แจง การให้คะแนน และการแปลความหมายผลคะแนนในแบบวัดมีความเหมาะสม ดัชนีความสอดคล้องของข้อกระทงแต่ละข้อกับพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะชีวิตในแบบวัดทักษะชีวิตมีค่าอยู่ระหว่าง 0.8-1.0

4.2.2 อำนาจจำแนกของข้อกระทงในแบบวัดทักษะชีวิตมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อกระทงในแบบวัดทักษะชีวิต

องค์ประกอบของทักษะชีวิต	ค่าอำนาจจำแนก
การตระหนักรู้	.31-.70
การคิดวิเคราะห์	.33-.71
การจัดการกับอารมณ์	.35-.62
การสร้างสัมพันธภาพ	.28-.75
รวมทั้งฉบับ	.28-.75

จากตารางที่ 1 พบว่าข้อกระทงในแบบวัดทักษะชีวิตมีอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .28-.75 ซึ่งมีค่าสูงกว่า .20 ขึ้นไปสามารถนำไปใช้วัดทักษะชีวิตได้

4.2.3 คำชี้แจง ข้อคำถาม และตัวเลือกใช้ภาษาที่มีความชัดเจนในการสื่อสาร นักเรียนอ่านแล้วมีความเข้าใจตรงกัน เวลาที่เหมาะสมในการทำแบบวัดของนักเรียนคือ 30 นาที

4.2.4 การตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีของแบบวัดทักษะชีวิตด้วยวิธีการตรวจสอบความสัมพันธ์ภายในของแบบวัดทักษะชีวิตพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของทักษะชีวิตและระหว่างคะแนนรวม รายองค์ประกอบกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดทักษะชีวิตมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของทักษะชีวิตในแบบวัดทักษะชีวิต

องค์ประกอบของทักษะชีวิต	การตระหนักรู้	การคิดวิเคราะห์	การจัดการอารมณ์	การตระหนักรู้	รวมทั้งฉบับ
การตระหนักรู้	1.00				
การคิดวิเคราะห์	.54**	1.00			
การจัดการกับอารมณ์	.52**	.42*	1.00		
การสร้างสัมพันธภาพ	.33	.21	.48**	1.00	
รวมทั้งฉบับ	.79**	.73**	.81**	.65**	1.00

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายองค์ประกอบมีค่า .42-.65 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายองค์ประกอบกับคะแนนรวมทั้งฉบับมีค่า 0.65-0.81

4.2.5 ความตรงตามทฤษฎีของแบบวัดทักษะชีวิตด้วยวิธีการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบวัดทักษะชีวิตและคะแนนจากการสังเกตของครูประจำชั้น โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตในช่วงก่อนและหลังการเสริมสร้างทักษะชีวิตมีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดก่อนและหลังเสริมสร้างทักษะชีวิต

การวัดทักษะชีวิต	n	$\bar{X}$	S	t	df	p
ก่อนเสริมสร้างทักษะชีวิต	36	20.19	5.93	20.42	35	.000
หลังเสริมสร้างทักษะชีวิต	36	26.91	6.07			

พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนก่อนเสริมสร้างทักษะชีวิตเป็น 20.19 คะแนน และหลังจากเสริมสร้างทักษะชีวิตเป็น 26.91 คะแนน และมีค่า $t = 20.42$ ซึ่งคะแนนหลังเสริมสร้างทักษะชีวิตสูงกว่าก่อนเสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2.6 ความตรงตามสภาพโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการตอบแบบวัดทักษะชีวิตของกับคะแนนจากการสังเกตของครูประจำชั้น ตามสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบความตรงตามสภาพของแบบวัดทักษะชีวิต

องค์ประกอบของทักษะชีวิต	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
การตระหนักรู้	.84**
การคิดวิเคราะห์	.91**
การจัดการกับอารมณ์	.89**
การสร้างสัมพันธภาพ	.90**
รวมทั้งฉบับ	.90**

หมายเหตุ: ** หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรายองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .84-91 และในภาพรวม .90 ซึ่งในองค์ประกอบด้านการคิดวิเคราะห์ที่ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีค่าสูงที่สุด และด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นมีค่าต่ำที่สุด

4.2.7 ความเที่ยงของแบบวัดทักษะชีวิตมีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัดทักษะชีวิต

องค์ประกอบของทักษะชีวิต	ค่าความเที่ยง
การตระหนักรู้	.52
การคิดวิเคราะห์	.59
การจัดการกับอารมณ์	.65
การสร้างสัมพันธภาพ	.64
รวมทั้งฉบับ	.88

จากตารางที่ 5 พบว่าค่าความเที่ยงรายองค์ประกอบ มีค่าอยู่ในช่วง 0.52-0.65 และทั้งฉบับ 0.88 ซึ่งองค์ประกอบที่มีความเที่ยงสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และองค์ประกอบที่มีความเที่ยงต่ำที่สุดคือด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองผู้อื่น

4.3 เกณฑ์สำหรับแปลความหมายผลคะแนนรายองค์ประกอบและในภาพรวมมีรายละเอียดดังตารางที่ 6-7

ตารางที่ 6 เกณฑ์แปลความหมายผลคะแนนรายองค์ประกอบ

คะแนน	ระดับการมีทักษะชีวิต
9-10	สูงมาก
7-8	สูง
5-6	ปานกลาง
0-4	ต่ำ

ตารางที่ 7 เกณฑ์แปลความหมายผลคะแนนในภาพรวม

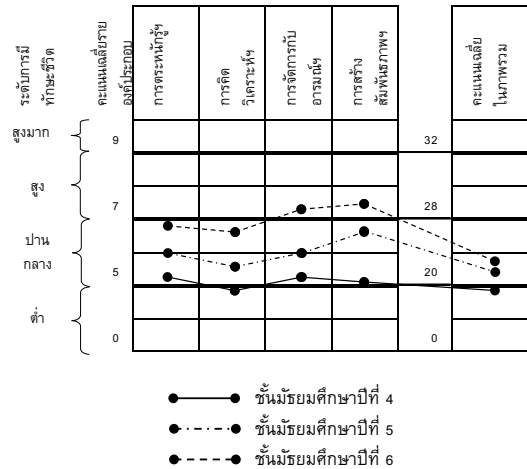
คะแนน	ระดับการมีทักษะชีวิต
32-40	สูงมาก
24-31	สูง
16-23	ปานกลาง
0-15	ต่ำ

ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายผลคะแนนจากแบบวัดทักษะชีวิตทั้งรายองค์ประกอบและในภาพรวมที่กำหนดนั้นมีสัดส่วนน้ำหนักของคะแนน และมีการแปลความหมายของคะแนนที่เหมาะสมตามการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเส้นภาพ (Profile) แสดงผลการวัดทักษะชีวิตรายบุคคลและรายกลุ่มเพื่อแสดงถึงระดับทักษะชีวิตในรายองค์ประกอบและโดยภาพรวมที่ช่วยในการแปลความหมายคะแนนได้ชัดเจนยิ่งขึ้นรายละเอียดดังตารางที่ 8 และรูปที่ 1

ตารางที่ 8 ผลการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนนครราชสีมา ปีการศึกษา 2557 จำนวน 315 คน

ชั้น	คะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบ				คะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวม
	การตระหนักรู้	การคิดวิเคราะห์	การจัดการกับอารมณ์	การสร้างสัมพันธ์ภาพ	
ม.4	5.14	4.98	5.25	5.10	19.87
ม.5	6.00	5.56	6.03	6.73	23.55
ม.6	6.93	6.82	7.31	7.49	26.48

นำเสนอผลการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนในรูปของเส้นภาพเพื่อให้เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 เส้นภาพแสดงผลการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนนครราชสีมา ปีการศึกษา 2557 จำนวน 315 คน

4.4 คู่มือการใช้แบบวัดทักษะชีวิต ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต โครงสร้างของแบบวัด การสร้างและพัฒนาแบบวัด คุณภาพของแบบวัด วิธีดำเนินการสอบ เฉลยคำตอบ การตรวจให้คะแนน เกณฑ์การแปลความหมายผลคะแนน การนำเสนอผลการวัดทักษะชีวิต และประโยชน์ของการใช้แบบวัดทักษะชีวิต ผลการนำคู่มือและแบบวัดทักษะชีวิตไปใช้ของครูประจำชั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนนครราชสีมา พบว่าเมื่อศึกษารายละเอียดในคู่มือแล้วมีความเข้าใจตรงกันสามารถนำไปบริหารการวัดทักษะชีวิตได้ถูกต้องตรงกัน แสดงว่าคู่มือการใช้แบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นมีความเป็นปรนัย

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 แบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ โดยกำหนดเวลาในการทำแบบวัด 30 นาที มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งถ้าภาษาที่ไม่ชัดเจน และจำนวนข้อของแบบวัดที่มากเกินไปจะทำให้ผู้ตอบแบบวัดเกิดการเมื่อยล้าส่งผลต่อความตั้งใจในการตอบแบบวัดได้

5.2 จากผลการตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านพบว่าดัชนีความสอดคล้องของข้อกระทงแต่ละข้อกับพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะชีวิตในแบบวัดทักษะชีวิตมีค่าอยู่ระหว่าง 0.8-1.0 แสดงว่าข้อกระทง

สามารถวัดทักษะชีวิตในพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะชีวิตที่กำหนดได้ ดังที่ พรทิพย์ [6] กล่าวว่า หากเครื่องมือวัดคุณลักษณะเหล่านี้สามารถวัดได้ตามแนวคิดเชิงทฤษฎีที่อธิบายคุณลักษณะเหล่านี้ จะเรียกว่าเครื่องมือวัดดังกล่าวมีความตรงตามทฤษฎี

5.3 จากผลการตรวจสอบอำนาจจำแนกของข้อกระทบพบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.28-0.75 จะเห็นว่า กระงทุกข้อในแบบวัดทักษะชีวิตมีอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับแบบวัดทักษะชีวิตของมณฑล [7] ซึ่งมีค่า 0.22-0.65 และธนพัชร [8] ซึ่งมีค่า 0.20-0.52

5.4 จากผลการตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีด้วยวิธีการหาความสัมพันธ์ภายในของแบบวัด พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของทักษะชีวิตและระหว่างคะแนนรวม รายองค์ประกอบกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดทักษะชีวิตมีค่าระหว่าง 0.21-0.54 และ 0.65-0.81 ตามลำดับ และแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตค่ามีค่าระหว่าง 0.18-0.60 และ 0.53-0.81 ตามลำดับซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลางถึงสูงสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมรายองค์ประกอบกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าสอดคล้องกับแบบวัดทักษะชีวิตของกมลรัตน์ [9] มีค่า 0.36-0.79 และ นิธิมา [10] มีค่า 0.56-0.87 แสดงว่าแบบวัดทั้ง 2 ฉบับมีคุณภาพด้านความตรงตามทฤษฎี

5.5 จากผลการตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีของแบบวัดทักษะชีวิตด้วยวิธีการทดลองพบว่าหลังเสริมสร้างทักษะชีวิตนักเรียนได้คะแนนจากการตอบแบบวัดสูงขึ้น แสดงว่าแบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นสามารถวัดทักษะชีวิตได้ตามพฤติกรรมบ่งชี้ทักษะชีวิตที่กำหนด

5.6 จากผลการตรวจสอบความตรงตามสภาพ พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ในรายองค์ประกอบ และในภาพรวมก่อนการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน .84-.91 และ 90. ตามลำดับ ซึ่งมีค่าอยู่ในเกณฑ์สูง แสดงว่าแบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นสามารถวัดนักเรียนได้ตรงตามสภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกฤษณา [11] มีค่า 0.503-0.554

5.7 จากผลการตรวจสอบความเที่ยง พบว่ามีค่าความเที่ยงรายองค์ประกอบ 0.52-0.65 และทั้งฉบับ 0.88 ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการศึกษาความเที่ยงของแบบวัดทักษะชีวิตของสกล [12] มีค่า 0.91 พชรนันท์ [13] มีค่า 0.95 และสุวรรณี [14] มีค่า 0.93

5.8 จากผลการสร้างและหาคุณภาพของเกณฑ์แปลความหมายผลคะแนนผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมทั้งสัดส่วนน้ำหนักของคะแนน และการแปลความหมาย ครูประจำชั้นมีความเห็นว่าเกณฑ์ที่กำหนดทำให้แปลผลการวัดทักษะชีวิตได้ง่าย ช่วยลดผิดพลาด และการเขียนเส้นภาพจะทำให้สามารถมองภาพรวมทักษะชีวิตของนักเรียนได้ชัดเจน

5.9 จากผลการสร้างคู่มือการใช้แบบวัดทักษะชีวิตพบว่า มีองค์ประกอบครบถ้วน ภาษาอ่านเข้าใจได้ตรงกัน ทำให้การบริหารการวัดทักษะชีวิตของครูแต่ละท่านเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำแบบวัดทักษะชีวิตไปใช้

6.1.1 ครูประจำชั้นและคณะกรรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตที่จะนำแบบวัดทักษะชีวิตไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดของคู่มือการใช้แบบวัดทักษะชีวิตในประเด็นการบริหารการวัด ค่าชี้แจงในการตอบแบบวัด การตรวจให้คะแนน การแปลความหมายผลคะแนน และการนำเสนอผลการวัดทักษะชีวิต ให้เข้าใจก่อน เพื่อให้การดำเนินการวัดทักษะชีวิตเป็นมาตรฐานเดียวกัน และครูควรอธิบายให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการวัดทักษะชีวิตโดยพยายามชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนให้ความร่วมมือและตั้งใจตอบแบบวัด

6.1.2 แบบวัดทักษะชีวิตแบบสถานการณ์เลือกตอบที่สร้างขึ้นเหมาะสำหรับใช้วัดทักษะชีวิตของนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียน หรือสิ้นปีการศึกษา เนื่องจากหากครูนำมาใช้วัดนักเรียนบ่อยครั้งเกินไปจะทำให้นักเรียนจำคำตอบได้ ทำให้ผลการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนอาจคลาดเคลื่อนไปจากทักษะชีวิตที่นักเรียนมีอยู่จริง ดังนั้นครูจึงควรใช้แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตเป็นระยะๆ แทนการใช้แบบวัดทักษะชีวิตแบบสถานการณ์เลือกตอบ เพื่อนำผลการสังเกตมาพัฒนานักเรียนได้ทันการณ์ ทั้งนี้ครูควรสังเกตและทำความเข้าใจในพฤติกรรมของนักเรียนมากกว่าที่จะบันทึกผลการสังเกตลงในแบบสังเกต

6.1.3 แบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นนี้ครูและคณะกรรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับผู้เรียนในโรงเรียนสามารถนำมาใช้วัดนักเรียนได้ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ซึ่งสามารถนำมาใช้แปลความหมายคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งในกรณีรายบุคคลและรายกลุ่มเช่นเดียวกันทำให้ได้สารสนเทศว่านักเรียนแต่ละบุคคลควรได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตทั้งในภาพรวมหรือในองค์ประกอบใด หรือได้สารสนเทศว่านักเรียนในแต่ละห้องเรียน หรือในแต่ละระดับชั้น ควรได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตในภาพรวมหรือในองค์ประกอบใด

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

6.2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต เมื่อนำแบบวัดไปใช้ในแต่ละครั้งทั้งรายข้อและรายฉบับเพื่อศึกษาถึงคุณภาพของแบบวัดที่สร้างขึ้นกับกลุ่มต่างๆ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งอาจแยกวิเคราะห์คุณภาพในแต่ละระดับชั้น หรือในแต่ละปีการศึกษา และพัฒนาปรับปรุงแบบวัดอย่างต่อเนื่อง

6.2.2 จากการนำแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตไปใช้สังเกตพฤติกรรมนักเรียนของครูประจำชั้นพบว่าในแต่ละพฤติกรรมมีความถี่ของการแสดงออกไม่เท่ากัน ครูผู้สังเกตจึงต้องใช้วิจารณญาณส่วนตัวในการตัดสินว่าจะให้นักเรียนมีทักษะชีวิตในพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับใด ซึ่งครูแต่ละท่านย่อมมีวิจารณญาณที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนนในแบบสังเกตพฤติกรรมเพื่อให้การบันทึกผลจากการสังเกตเป็นปรนัยขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). การเสริมสร้างทักษะชีวิตตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [4] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). Roadmap จุดเน้นสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อการขับเคลื่อนหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [5] งานวัดผลการศึกษา. (2557). รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2556. ชัยนาท : กลุ่มงานบริหารวิชาการ โรงเรียนครูประชาสรรค์.
- [6] พรทิพย์ ไชยโส. (2545). เอกสารคำสอนวิชา 153521 หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษาขั้นสูง. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [7] มนลดา กล่อมแก้ว. (2555). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [8] ธนพัชร แก้วปฏิมา. (2547). การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [9] กมลรัตน์ วัชรินทร์. (2547). การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [10] นิธิมา หงส์ขำ. (2549). การพัฒนาแบบประเมินทักษะชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- [11] กฤษณา ปัญญา. (2552). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [12] สกล วรเจริญศรี. (2550). การศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. ปรินญาการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [13] พชรนันท์ มาอยู่วัง. (2552). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. ปรินญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- [14] สุวรรณณี พันธุ์เลิศ. (2554). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2. ปรินญาวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.